

Корисна модель відноситься до харчової промисловості, зокрема, до виготовлення напоїв, що володіють загальнозміцнюючою та оздоровчою дією.

Відомо, що у лікарських рослинах містяться в готовому стані біологічно активні речовини. Останнім часом значно виріс інтерес до лікарських рослин, оскільки наявність у лікарських рослинах фітогормонів, які вступають у біохімічні реакції, не раз у зовсім малих кількостях, надає рослинним лікам властивостей змінювати різні життєві процеси (при потребі заміної терапії). Характеризуючись великою фізіологічною активністю, вони відіграють роль стимуляторів функцій хворих органів, нормалізуючи їх.

В зв'язку з цим, на основі лікарських рослин розроблений різноманітний асортимент зборів для готування напоїв загальнозміцнюючою та оздоровчою дією.

Відомий збір, що складається з листів м'яти, кореня валеріани, стеблин материнки, буркуна лікарського, квітів глodu. 2 столових ложки збору заливають 1 стаканом окропу, настоюють протягом 6 годин, проціджують. Вживають по 1/3 стакану тричі на день перед їжею [1].

Найбільш близьким по технічній суті та результату, який досягається є рослинний збір, що складається з листів м'яти перцевої (2 столових ложки), кореня валеріани лікарської (1 столова ложка), трави кропиви собачої (2 столових ложки), трави материнки (2 столових ложки), кореня алтею (2 столових ложки), шишок хмелю (1 столова ложка), квітів ромашки лікарської (8 столових ложок). Усі подрібнені трави змішати з 250 г чорного або зеленого чаю. 2 чайні ложки суміші залити 300 г окропу. Вживається як звичайний чай [2].

Недоліком зазначених засобів є невисокий зміст біологічно активних речовин, а також складність готування суміші, засіб їх застосування, що не завжди можливо, наприклад, протягом дня.

Зазначені збори із рослинної сировини недостатньо ефективні, тому що в них відсутні природні рослинні компоненти, що у сполученні з іншими рослинними компонентами більш активно сприяють процесові загального зміцнення та оздоровлення організму людини при порушеннях сну та її профілактиці.

В основу корисної моделі поставлено завдання удосконалення фіточаю №2 "Нормалізуючий сон" як загальнозміцнюючого та оздоровлюючого засобу для організму людини при порушеннях сну та її профілактиці, у якому за рахунок добору компонентів рослинного походження і їхнього кількісного співвідношення забезпечується більш висока ефективність збору з погляду загальнозміцнюючого та оздоровлюючого впливу на організм людини.

Поставлене завдання вирішується за рахунок того, що фіточай №2 "Нормалізуючий сон", який включає корені і кореневища валеріани лікарської, траву м'яти перцевої, квіти ромашки лікарської, траву кропиви собачої, згідно корисної моделі, додатково містить траву Іван-чая, плоди шипшини коричневої, плоди фенхеля звичайного при наступному співвідношенні компонентів, мас. %:

корені і кореневища валеріани лікарської	10,0-10,5
трава м'яти перцевої	12,5-13,0
квіти ромашки лікарської	8,5-9,0
трава кропиви собачої	12,5-13,0
трава Іван-чая	19,0-20,0
плоди шипшини коричневої	27,0-27,5
плоди фенхеля звичайного	8,0-9,5

Зазначені ознаки складають сутність корисної моделі.

До складу фіточаю №2 "Нормалізуючий сон" входить комплекс біологічно активних сполук, а саме: ефірні олії, органічні кислоти, гіркоти, холін, смолисті речовини, вітаміни, мікро- та макроелементи, сапоніни, флавоноїди та інші речовини, які обумовлюють седативну, заспокійливу, антисептичну, спазмолітичну, регенеративну дію. Сприяють усуненню почуття тривоги й підвищеної збудливості.

Корисна модель пояснюється описом лікарських рослин, які використовуються та рецептурою фіточаю.

Корені і кореневища валеріани лікарської містять ефірну олію, біциклічні сесквітерпени, алкалоїди, невелику кількість валепотріату. Застосовують при нервовій збудливості, спастичних болях у шлунку і кишечнику, при безсонні і невротичному серцебитті.

Квіти ромашки лікарської містять ефірні олії, флавоноїди, органічні кислоти, мікро- та макроелементи, які обумовлюють спазмолітичну, вітрогінну, протизапальну та антисептичну дію.

Трава м'яти перцевої містить ефірну олію (ментол, ментон, ефіри ментолу), каротин, флавоноїди, гіркоти, органічні кислоти (урсолову, мелісінову, лінолієву і Орлеанові), мікро- та макроелементи. Обумовлює антисептичну, спазмолітичну, вітрогінну, секретостимулюючу та подразнюючу дію.

Трава Іван-чая містить дубильні речовини, алкалоїди, флавоноїди, слизи, сітани. Має в'язучу, кровостинну, ранозагоюючу, заспокійливу дію.

Трава кропиви собачої містить флавоноїди, дубильні речовини, ефірну олію, органічні кислоти, гіркі речовини, цукри, мінеральні солі. Має седативні, гіпотензивні та спазмолітичні властивості.

Плоди шипшини коричневої містять багато вітаміну С та інші вітаміни (А, В₁, В₂, К, Р), мінеральні речовини, органічні кислоти, флавоноїди, каротини, пектини, дубильні речовини. Вживають як профілактичний засіб від застуди, а також як жовчогінний, протизапальний засіб, який сприятливо впливає на обмінні процеси, посилює синтез гормонів і регенерацію тканин.

Плоди фенхеля звичайного містять ефірну олію (торясанетол, фенхон та інші), жирну олію, білок і цукор. Має відхаркувальні, спазмолітичні та вітрогінні властивості.

Фіточай №2 "Нормалізуючий сон" готують із лікарських рослин, зібраних та перероблених по прийнятих технологіях. Фіточай готують у вигляді суміші, мас. %: корені і кореневища валеріани лікарської (10,0-10,5), квіти ромашки лікарської (8,5-9,0), трави Іван-чая (19,0-20,0), трави м'яти перцевої (12,5-13,0), трави кропиви собачої (12,5-13,0), плодів шипшини коричневої (27,0-27,5), плодів фенхеля звичайного (8,0-9,5).

Для зручності застосування попередньо подрібнений лікарський збір розфасовується в пакетики для разової заварки вагою 1,5г, що виготовлені із пористого паперу, який не розмокає, дозволений Міністерством охорони здоров'я України для контакту з даним видом продукту. З зазначеної рослинної сировини готують напій шляхом заливання 1 пакетика для разової заварки вагою 1,5г 1 склянкою окропу (100-150мл), настоюють протягом 10-15

хвилин. Отриманий напій приймають усередину по одній чашці 2-3 рази на день протягом 1,5-2 місяців.

Приклади конкретного виконання.

Приклад 1. Фіточай №2 "Нормалізуючий сон" готують у вигляді суміші (мас.%):

корені і кореневища валеріани	
лікарської	10,0
квіти ромашки лікарської	9,0
трава Іван-чая	19,0
трава м'яти перцевої	12,5
трава кропиви собачої	12,5
плоди шипшини коричної	27,5
плоди фенхеля звичайного	9,5

Зазначений лікарський збір у кількості 1 пакетика для разової заварки вагою 1,5г заливають 1 склянкою окропу (100-150мл), настоюють протягом 10-15 хвилин. Отриманий напій приймають усередину по одній чашці 2-3 рази на день протягом 1,5-2 місяців. Застосування цього фіточаю №2 по зазначеній процедурі забезпечує більш ефективний результат щодо загальнозміцнюючого та оздоровлюючого впливу на організм людини при безсонні, невротичному серцебитті й підвищеній збудності для нормалізації процесу засинання.

Приклад 2. Фіточай №2 "Нормалізуючий сон" готують та приймають аналогічно прикладу 1, тільки суміш беруть при наступному співвідношенні компонентів (мас.%):

корені і кореневища валеріани	
лікарської	10,2
квіти ромашки лікарської	8,8
трава Іван-чая	19,2
трава м'яти перцевої	12,8
трава кропиви собачої	12,8
плоди шипшини коричної	27,2
плоди фенхеля звичайного	9,0

Приклад 3. Фіточай №2 "Нормалізуючий сон" готують та приймають аналогічно прикладу 1, тільки суміш беруть при наступному співвідношенні компонентів (мас.%):

корені і кореневища валеріани	
лікарської	10,5
квіти ромашки лікарської	8,5
трава Іван-чая	20,0
трава м'яти перцевої	13,0
трава кропиви собачої	13,0
плоди шипшини коричної	27,0
плоди фенхеля звичайного	8,0

Застосування фіточаю №2 "Нормалізуючий сон" по зазначеній процедурі забезпечує такий же результат, як і по прикладах 1 і 2 щодо загальнозміцнюючого та оздоровлюючого впливу на організм людини при безсонні у порівнянні з прототипом.

Наведені приклади підтверджують, що цей фіточай №2, який по своєму складу є нешкідливим, практично не токсичний, не має побічної дії в межах зазначених компонентів і їхніх співвідношень, забезпечує більш високий результат при його застосуванні в якості загальнозміцнюючого та оздоровлюючого засобу при безсонні та її профілактиці, сприяє усуненню почуття тривоги й підвищеній збудливості.

Джерела інформації, які використані при складанні заявки:

1. Растения и здоровье: 2000 рецептов и советов народной медицины, составитель Г.Н.Ужегов, Краснодар, «Советская Кубань», 1994, с. 185.

2. Книга о чае, составитель Ю.Г.Иванов, Смоленск, издат. "Русич", Смоленск, 1996, стр.243 (прототип).